

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง เื่อนไขหลักของความสำเร็จ ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

ของคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง
เงื่อนไขหลักของความสำเร็จในการจัดการศึกษา
ระบบทวิภาคี

ของ
คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ที่ สว (สนช)(กมธ๓) ๐๐๑๙/(ร ๑๗)

วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามข้อบังคับการประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๔ วรรคสอง (๕) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติคณะหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การวิจัย การพัฒนาการศึกษาของชาติ การส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา รวมทั้ง การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนากีฬาของชาติ ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรค ของการพัฒนาการกีฬา ซึ่งคณะกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก อดอง พงษ์ศักดิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวิทวัส บุญญสถิตย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. พลตรี จารึก อารีราชการัณย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ วรรณรัตน์	โฆษกคณะกรรมการ
๘. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	เลขานุการคณะกรรมการ
๙. รองศาสตราจารย์คุณหญิงสมุณษา พรหมบุญ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. พลเอก อู๊ด เบื้องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. ศาสตราจารย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมการ
๑๓. นายโกศล เพ็ชรสุวรรณ	กรรมการ
๑๔. พลเอก จีระศักดิ์ ชมประสพ	กรรมการ
๑๕. พลเรือเอก ชุมพล วงศ์เวคิน	กรรมการ
๑๖. รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ลิ่มสกุล	กรรมการ
๑๗. รองศาสตราจารย์นิเวศน์ นันทจิต	กรรมการ
๑๘. พลเรือเอก พิจารณ์ ธีรเนตร	กรรมการ
๑๙. พลอากาศเอก เพิ่มเกียรติ ลวณะมัลย์	กรรมการ
๒๐. นายวีระศักดิ์ พุตระกูล	กรรมการ
๒๑. รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลาภญจน์	กรรมการ
๒๒. นายสมพร เทพสิทธา	กรรมการ

๒๓. พลเอก อดุลยเดช ...

๒๓. พลเอก อุดมเดช อินทะพงษ์	กรรมการ
๒๔. พลเอก อนันตพร กาญจนรัตน์	กรรมการ
๒๕. พลอากาศเอก อานนท์ จารยะพันธุ์	กรรมการ
๒๖. พลเอก อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์	กรรมการ

อนึ่ง เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๘ พลเอก อนันตพร กาญจนรัตน์ ได้ขอลาออกจาก การเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงมีผลให้พ้นจากการเป็นกรรมการการศึกษาและการกีฬา ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๐๔ (๖) และในคราวประชุมสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ ครั้งที่ ๖๘/๒๕๕๘ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง พลเรือเอก ณะ อารินิจ เป็นกรรมการสามัญในคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา แทนตำแหน่งที่ว่าง

ต่อมาในคราวการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๙ เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๙ ได้มีมติแต่งตั้งกรรมการสามัญในคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬาเพิ่มขึ้น หนึ่งตำแหน่ง โดยแต่งตั้ง พลเอก รัชสาทรย์ แซ่มเชื้อ เป็นกรรมการเพิ่ม และในคราวการประชุมสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ ครั้งที่ ๖๘/๒๕๕๙ วันพฤหัสบดีที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณาสมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งชาติที่ได้รับการโปรดเกล้าฯ จำนวน ๓๓ คน ให้ดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการสามัญประจำ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมีมติแต่งตั้งให้ พลอากาศโท จิรวัดน์ มูลศาสตร์ พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย และพลเรือเอก สุชีพ หวังไมตรี เป็นกรรมการสามัญในคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา

อนึ่ง เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล ได้ขอลาออกจาก การเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงมีผลให้พ้นจากการเป็นกรรมการการศึกษาและการกีฬา ตามข้อบังคับ การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๐๔ (๖) ปัจจุบันคณะกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายดวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก งามอาจ พงษ์ศักดิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวิฑูรย์ บุญญสถิตย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. พลตรี จารึก อารีราชการณีย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ วรรณรัตน์	โฆษกคณะกรรมการ
๘. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	เลขานุการคณะกรรมการ
๙. รองศาสตราจารย์คุณหญิงสมณทนา พรหมบุญ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. พลเอก อุต เบื้องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. ศาสตราจารย์กิตติคุณภิรมย์ กมลรัตนกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมการ
๑๓. นายโกศล เพ็ชรสุวรรณ	กรรมการ
๑๔. พลเอก จีระศักดิ์ ชมประสพ	กรรมการ
๑๕. พลเรือเอก ชุมพล วงศ์เวคิน	กรรมการ

๑๖. รองศาสตราจารย์...

๑๖. รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ลิ้มสกุล	กรรมธิการ
๑๗. ศาสตราจารย์คลินิกนิเวศน์ นันทจิต	กรรมธิการ
๑๘. พลเรือเอก พิจารณ์ อีร์เนตร	กรรมธิการ
๑๙. พลอากาศเอก เพิ่มเกียรติ ลวณะมาลัย	กรรมธิการ
๒๐. รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลาภญจน์	กรรมธิการ
๒๑. นายสมพร เทพสิทธา	กรรมธิการ
๒๒. พลเอก อุดลยเดช อินทะพงษ์	กรรมธิการ
๒๓. พลอากาศเอก อานนท์ จารยะพันธุ์	กรรมธิการ
๒๔. พลเอก อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์	กรรมธิการ
๒๕. พลเรือเอก ณะ อารีนิจ	กรรมธิการ
๒๖. นายรังสathy แซ่มเชื้อ	กรรมธิการ
๒๗. พลอากาศโท จิรวัดน์ มูลศาสตร์	กรรมธิการ
๒๘. พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย	กรรมธิการ
๒๙. พลเรือเอก สุชีพ หวังไมตรี	กรรมธิการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง เงื่อนไขหลักของความสำเร็จในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๑๐๑

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

(ลงชื่อ) ตวง อันทะไชย

(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นางอำพรณนี ปิ่นดวงค์)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน

ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
การศึกษาและการกีฬา

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา

สำนักกรรมธิการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗ - ๘

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๐๙

นพรินทร์ พิมพ์

อำพรณนี/เจตจำนงค์ ทาน

คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายตวง อันทะไชย
ประธานคณะกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

พลเอก งามอาจ พงษ์ศักดิ์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง

นายวิทวัส บุญยสถิตย์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม

พลตรี จารึก อารีราชการัญย์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์
รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า

รองศาสตราจารย์ประดิษฐ์ วรรณรัตน์
โฆษกคณะกรรมการ

นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ
เลขาธิการคณะกรรมการ

รองศาสตราจารย์คุณหญิงสุมณฑา พรหมบุญ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

พลเอก อู๊ด เบื้องบน
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ศาสตราจารย์กิตติคุณภิรมย์ กมลรัตน์กุล
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตน์ศิริชัย
กรรมการ

นายโกศล เพ็ชร์สุวรรณ
กรรมการ

พลเอก จีระศักดิ์ ชมประสพ
กรรมการ

พลเรือเอก ชุมพล วงศ์เวคิน
กรรมการ

รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ลิ้มสกุล
กรรมการ

ศาสตราจารย์คลินิกนิเวศน์ นันทจิต
กรรมการ

พลเรือเอก พิจารณ์ ชีรเนตร
กรรมการ

พลอากาศเอก เพิ่มเกียรติ ลวงะมาลย์
กรรมการ

รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลกาญจน์
กรรมการ

นายสมพร เทพสิทธา
กรรมการ

พลเอก อุดุยเดช อินทะพงษ์
กรรมการ

พลอากาศเอก อานนท์ จารยะพันธุ์
กรรมการ

พลเอก อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์
กรรมการ

พลเรือเอก ณะ อารีนิจ
กรรมการ

พลเอก รังสathy แซ่มเชื้อ
กรรมการ

พลอากาศเอก ชูชาติ บุญชัย
กรรมการ

พลเรือเอก สุชีพ หวังไมตรี
กรรมการ

พลอากาศโท จิรวัดน์ มุลศาสตร์
กรรมการ

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง เงื่อนไขหลักของความสำเร็จในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี
ของคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๔ วรรคสอง (๕) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นคณะกรรมการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติคณะหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การวิจัย การพัฒนาการศึกษาของชาติ การส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา รวมทั้ง การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนา กีฬาของชาติ ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการศึกษา

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “เงื่อนไขหลักของความสำเร็จในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ตั้งคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ตามคำสั่งที่ ๓๑/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลาภญจน์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นายโกศล เพ็ชรสุวรรณ	รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่หนึ่ง
๓. นายวิทวัส บุญญสถิตย์	รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่สอง
๔. พลอากาศโท จิรวัดน์ มูลศาสตร์	อนุกรรมการ
๕. ศาสตราจารย์ พลเรือเอก วีรวัฒน์ วงษ์ดนตรี	อนุกรรมการ
๖. นายวีรวัฒน์ วรรณศิริ	อนุกรรมการ
๗. นายวีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ	อนุกรรมการ
๘. นายกมล พิณรัตน์	อนุกรรมการ
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำรัส ดั่งสุวรรณ	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์ วชิรวิภากร	อนุกรรมการ

(ข)

๑๑. พลเรือเอก สุรศักดิ์ ศรีอรุณ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๒. นายนพรินทร์ ไทยถาวร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. รองศาสตราจารย์จอมพงศ์ มงคลวนิช	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นายมณูญ ชื่นชม	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

โดยให้คณะทำงานนี้มีอำนาจหน้าที่

๑. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา สภาพปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการอาชีวศึกษา
๒. ศึกษาและติดตามการดำเนินนโยบาย งบประมาณ แนวทางและกระบวนการ ในการส่งเสริมการสนับสนุน การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการอาชีวศึกษา และการพัฒนาอาชีวศึกษา
๓. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลกฎหมายด้านการอาชีวศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย
๔. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ต่อไป

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ การประชุม

คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงและสภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงเรื่องร้องเรียน กรณี ขอความอนุเคราะห์เร่งรัดข้อขัดข้องของขั้นตอน และ วิธีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี สำหรับการจัดการศึกษาทวิภาคี จากสมาคมผู้ค้าอัญมณีไทย และเครื่องประดับ และการสะท้อนปัญหาจากผู้ที่คณะอนุกรรมการเชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อให้ ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น ดังนั้น จึงได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษาในประเด็นดังกล่าว รวม ๗ ครั้ง ดังนี้

- การประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๕๙ วันศุกร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๙
- การประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๕๙ วันศุกร์ที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙
- การประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๐
- การประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๐
- การประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐
- การประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐
- การประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

๒.๒ การเชิญผู้มาให้ข้อมูลและเสนอความเห็น

๒.๒.๑ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

- ๑) นายสุรรัตน์ จันแยม ที่ปรึกษาศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี
- ๒) นายสุภชัย ศรีนวล ครู วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี
- ๓) นางสาวปิยนันท์ วณิชชากร คณะทำงานศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี

(ค)

๒.๒.๒ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน

- ๑) นายเสถียร พจน์โพธิ์ศรี รองอธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
- ๒) นายสุรพล พลอยสุข ผู้ตรวจราชการ
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
- ๓) นางสาวพรวิมล อัครธรรมาศ เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี
ชำนาญงาน

๒.๒.๓ กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง

- ๑) นางหัสกาญจน์ ภิณฑิโรจน์ นักวิชาการภาษีชำนาญการพิเศษ
รักษาการในตำแหน่งนักวิชาการภาษี
เชี่ยวชาญ
- ๒) นายอรุณพงศ์ สิงห์ชัย นักวิชาการภาษีชำนาญการ
- ๓) นายฉลอง เขียวอ่อน นิติกรชำนาญการ

๒.๒.๔ กาญจนานิเทศวิทยาลัย ช่างทองหลวง

- ๑) นางจิตรา อนุกุลเรืองกิตติ ผู้อำนวยการกาญจนานิเทศวิทยาลัยฯ
- ๒) นายจักรพล เร่บ้านเกาะ ครูประจำฯ กาญจนานิเทศวิทยาลัยฯ

๒.๒.๕ สมาคมผู้ค้าอัญมณีไทยและเครื่องประดับ นิคมอุตสาหกรรมอัญมณี

- ๑) นายเดวิด รัสเซล กรรมการผู้จัดการ
บริษัท ไวท์ โดมอนด์ จำกัด
- ๒) นายกิตติ วงศ์จินดาเวศน์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท มิگی ไซน์ส
อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
- ๓) นางสดใส ธีรสัตยาพิทักษ์ ผู้แทนจาก บริษัท นาทาชา
ครีเอชั่น จำกัด
- ๔) นายภูษิษฐ์ วรรณศิริ เจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมาย สมาคมฯ

๒.๓ การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ/กฎหมาย

- ๑) ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
(ฉบับที่ผ่านการลงประชามติเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙)
- ๒) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๓) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๔) พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕
- ๕) พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗
- ๖) พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้น
รัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘

คำสั่ง/ประกาศ

- ๑) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๘/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน
- ๒) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. ๒๕๕๗
- ๓) ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๖
- ๔) ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๗

ข้อบังคับ

- ข้อบังคับสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “เงื่อนไขหลักของความสำเร็จในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี” โดยคณะกรรมการได้พิจารณามอบหมายให้คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา พิจารณาศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๔ บท ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ กฎหมาย หลักการ แนวคิด และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓ การบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

คณะกรรมการได้มีมติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “เงื่อนไขหลักของความสำเร็จในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี” ซึ่งคณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษา พร้อมข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตามรายงานทำยนี้ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้โปรดพิจารณา หากสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณา รวมทั้งข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการแล้ว ขอให้โปรดแจ้งไปยังรัฐบาล คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

บทสรุปผู้บริหาร

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับในวงการการอาชีวศึกษาว่าการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพกว่าการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบอื่น ๆ เพราะนักศึกษาที่ผ่านการศึกษาจากระบบทวิภาคีจะมีทักษะในด้านการปฏิบัติ ซึ่งได้เรียนรู้ทฤษฎีต่าง ๆ จากการปฏิบัติงานจริง มิได้เรียนจากตำราในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถทำงานได้ทันที ในขณะที่ผู้จบการศึกษาในรูปแบบปกติต้องเข้ารับการฝึกก่อนเข้าทำงาน

รัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการอาชีวศึกษา เนื่องจากการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่ผลิตคนเข้าสู่ภาคแรงงาน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ ของประเทศในภาพรวม จึงมีนโยบายสำคัญในการขับเคลื่อนการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้ พัฒนาดนได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้ โดยมีความใฝ่รู้และมีทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดีมีคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ พัฒนาคอนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีความรู้และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต ส่งเสริมอาชีวศึกษา เพื่อสร้างแรงงานที่มีทักษะโดยเฉพาะในท้องถิ่นที่มีความต้องการแรงงาน และพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานวิชาชีพ

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานและภาคประกอบการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และที่สำคัญคือภาคประกอบการ ทั้งในส่วนของสถานประกอบการขนาดใหญ่ขนาดกลาง และกลุ่มธุรกิจ SME เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจึงจะเดินหน้าไปสู่ความสำเร็จได้ การดำเนินการของสถานประกอบการ เพื่อให้มีความพร้อมนั้น ต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสมและต้องมีค่าใช้จ่าย มาตรการจูงใจให้ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ การที่สถานประกอบการสามารถนำค่าใช้จ่ายจากการดำเนินการในความร่วมมือจัดการศึกษาระบบทวิภาคีกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาไปลดหย่อนภาษีเงินได้จากกรมสรรพากร

การยื่นเอกสารเพื่อขอลดหย่อนภาษีนั้น จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายของกระทรวงแรงงานโดยอนุโลม คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ เนื่องจากไม่มีกฎหมายฉบับอื่นบัญญัติให้ปฏิบัติได้ ทำให้เกิดปัญหาสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคีใน ๒ ประเด็น คือ ๑) วิธีจัดทำรายละเอียดของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี (ที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานถือว่าเป็นการฝึกเตรียมเข้าทำงาน) และ ๒) สถานประกอบการไม่ทราบว่ามีค่าใช้จ่ายส่วนใดบ้าง ที่สามารถยื่นขอลดหย่อนภาษีเงินได้จากกรมสรรพากร

ดังนั้น เพื่อเป็นการหาทางออกในเรื่องดังกล่าว สร้างแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบอาชีวศึกษาทวิภาคีให้มีความเข้มแข็ง สอดคล้องตามแนวนโยบายของรัฐบาล และให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการต่าง ๆ เป็นการเฉพาะ คณะกรรมการจึงมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะอันนำไปสู่แนวทางในการบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยแบ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาออกเป็น การแก้ไขปัญหาระยะสั้น และการแก้ไขปัญหาระยะยาว ดังนี้

การแก้ไขปัญหาระยะสั้น

๑. พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้คำจำกัดความของการศึกษาระบบทวิภาคีไว้ว่า “เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล...” กล่าวคือ เป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันจัดการศึกษา เนื่องจากมีความตระหนักว่าการเรียนในสถานศึกษาเพียงอย่างเดียวไม่ได้ผลดีพอเท่ากับเรียนในสถานประกอบการด้วย ดังนั้น เมื่อเกิดข้อจำกัดด้านต่าง ๆ ต่อสถานประกอบการที่เข้ามามีส่วนร่วมและให้ความช่วยเหลือในการจัดการศึกษา สถานศึกษาหรือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรต้องให้ความช่วยเหลือสถานประกอบการตามความเหมาะสม รูปแบบของความช่วยเหลือควรประกอบด้วย การช่วยอธิบายข้อกำหนดทางกฎหมาย ตลอดจนกฎระเบียบของหน่วยงานภาครัฐ การช่วยเตรียมเอกสารข้อมูลทั้งในส่วนที่ต้องเสนอต่อกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และเอกสารที่ต้องยื่นเพื่อลดหย่อนภาษีต่อกรมสรรพากร ตลอดจนการจัดให้มีการประชุมกลุ่มสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการเพื่อชี้แจงข้อมูลและรายละเอียดด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและนำมาสู่ปัญหาตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ให้เป็นที่ทราบโดยทั่วไปในกลุ่มของสถานประกอบการที่เข้าร่วมในโครงการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พร้อมกับจัดทำเอกสารและจัดทำแบบฟอร์มสำหรับการหักค่าใช้จ่ายในการเสียภาษีเงินได้ประจำปีให้แก่สถานประกอบการ (ถ้าจำเป็น)

๒. เข้าพบเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน เพื่ออธิบายหลักการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี วิธีการปฏิบัติ และค่าใช้จ่ายที่สถานประกอบการต้องรับผิดชอบ

๓. ขอรับความร่วมมือจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน แจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติและให้ความสนับสนุน เมื่อสถานศึกษาและสถานประกอบการในพื้นที่รับผิดชอบยื่นคำขอรับความเห็นชอบและขอการรับรองที่เป็นประโยชน์สำหรับการลดหย่อนภาษีจากหน่วยงานของกรมสรรพากรในพื้นที่

๔. เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑ ถึง ๓ แล้ว ยังคงมีปัญหาสำคัญที่เหลืออยู่ คือ ค่าใช้จ่าย ๒ ส่วน ที่ไม่สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ เนื่องจากมิได้กำหนดไว้ในประกาศของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ดังนี้

- เบี้ยเลี้ยงนักศึกษาในวันที่ไม่มีการฝึก
- เงินค่าสอนสำหรับครูในสถานประกอบการ

การแก้ไขปัญหในส่วนดังกล่าวอยู่ในอำนาจของรัฐบาลที่สามารถดำเนินการได้ จึงสมควรให้นำปัญหาประการนี้เสนอขออนุมัติจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

การแก้ปัญหาระยะยาว

ปัญหาทั้งหมดที่เกิดกับสถานประกอบการ ตามที่ได้กล่าวถึงในบทที่ ๓ นี้ เกิดจากการมีความจำเป็นต้องนำพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ มาใช้ โดยอนุโลม เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่มีกฎหมายอื่น ระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ ที่มีบทบัญญัติให้สถานประกอบการนำค่าใช้จ่ายไปขอลดหย่อนภาษีเงินได้ ปัญหาดังกล่าวนี้จึงเป็นการ “ขาดกฎหมายที่กำหนดความชัดเจนในการลดหย่อนภาษีเงินได้” ที่คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา วุฒิสภา ได้เคยทำการศึกษา และได้เคยมีข้อเสนอแนะในผลการพิจารณาศึกษาในปี ๒๕๕๗

การแก้ปัญหาระยะยาว สมควรที่จะดำเนินการให้มีกฎหมายที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะ โดยให้มีบทบัญญัติส่วนหนึ่งสำหรับแก้ปัญหาระยะยาวใน ๒ ประเด็น คือ

๑. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. เป็นผู้ให้การรับรองหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนที่สถานประกอบการ

๒. ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้กำหนดประเภทและอัตราของค่าใช้จ่ายที่สามารถนำไปยื่นขอลดภาษีจากกรมสรรพากร

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ศึกษาและจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. มาเป็นตัวอย่างของกฎหมายส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีกฎหมาย ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าวให้เดินหน้าต่อไปได้อย่างสมบูรณ์ ดังมีรายละเอียดในภาคผนวก

คำนำ

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนให้เข้าสู่ระบบการผลิตของประเทศที่เป็นส่วนสำคัญของการสร้างความเจริญต่อเศรษฐกิจ รัฐบาลของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีความตระหนักถึงบทบาทของกำลังคนสายอาชีวศึกษา ได้ประกาศนโยบายส่งเสริมการเรียนสายอาชีวศึกษามาตั้งแต่ต้น

การศึกษาในระบบทวิภาคีแตกต่างจากการศึกษาอาชีวศึกษาในรูปแบบปกติ รัฐบาลก็ได้ผลักดันให้มีการศึกษาระบบทวิภาคีให้แพร่หลายและกว้างขวางมากขึ้น จนเกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม แต่การจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีมีความยากลำบากที่จะดำเนินการให้มีความสำเร็จ เพราะต้องการความร่วมมือจากสถานประกอบการที่ต้องมีความเหนื่อยยากและมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการทำธุรกิจตามปกติ เพื่อให้สถานประกอบการมีความพร้อมเพียงพอสำหรับโครงการศึกษาระบบทวิภาคี

การจัดทำโครงการใด ๆ ก็ตามในประเทศไทย มักมีความคึกคักในตอนแรก จากนั้นต่อมาบรรยากาศความคึกคักก็ค่อย ๆ ลดลง คงมีแต่ข้าราชการระดับปฏิบัติการที่ทำงานต่อไป แผนงานต่าง ๆ ขาดการติดตามความก้าวหน้า ขาดการประเมินผล ขาดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติ และในที่สุดเกิดปัญหาทำให้โครงการล้มเหลวตามมา

รายงานการพิจารณาศึกษาลงฉบับนี้ เป็นการศึกษาปัญหาตัวอย่างหนึ่งของความบกพร่องที่กล่าวถึงข้างต้น เมื่อรัฐบาลมีนโยบายที่จะผลักดันการศึกษาอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาก็เพิ่มความสนใจในระบบทวิภาคีที่จากเดิมดำเนินการอยู่ในวงจำกัดให้มีแผนงานที่เพิ่มกิจกรรมการศึกษาระบบทวิภาคี มีสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการศึกษาระบบทวิภาคีมากขึ้น การพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้พบว่า บรรดาสถานประกอบการที่เข้าร่วมระบบทวิภาคีนั้นต่างประสบกับปัญหาและข้อขัดข้องในสองด้าน คือ การจัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อขอรับความเห็นชอบจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน และสถานประกอบการสามารถนำค่าใช้จ่ายไปขอลดหย่อนภาษีเงินได้จากกรมสรรพากร

ผลของการศึกษาคณะกรรมการพบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาประกอบด้วยมาตรการในการแก้ไขปัญหาสองระยะ ในระยะสั้นกระทำได้โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาประสานงานกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และให้ความช่วยเหลือด้านงานธุรการแก่สถานประกอบการที่ประสบปัญหา ส่วนการแก้ไขปัญหาระยะยาวให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการเพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการประกาศกฎหมายที่มีบทบัญญัติให้สถานประกอบการสามารถลดหย่อนภาษีได้โดยไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายของกระทรวงแรงงานอีกต่อไป และคณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาและจัดทำร่างพระราชบัญญัติมาให้เป็นตัวอย่างว่าควรมีบทบัญญัติเพื่อจะช่วยป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดขึ้น และเป็นผลดีสำหรับภาพรวมของการศึกษาระบบทวิภาคีด้วย

(รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลาภญจน์)

ประธานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(๑) - (๓)
คำนำ	(๔)
สารบัญ	(๕)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและสภาพปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๓
ขอบเขตของการศึกษา	๔
วิธีการดำเนินการศึกษา	๕
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๕
คำอธิบายคำย่อและนิยามศัพท์เฉพาะ	๕
บทที่ ๒ กฎหมาย หลักการ แนวคิด และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	๗
พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑	๗
พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗	๙
พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘	๑๐
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	๑๐
ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน	๑๔
ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน	๑๔
สรุปรายงานการพินิจการศึกษา เรื่อง แนวทางในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	๑๕
บทที่ ๓ การบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	๒๑
สถานการณ์การอาชีวศึกษา	๒๑
ปัญหาที่เกิดจากความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	๒๒
แนวทางการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อประโยชน์สำหรับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี	๒๓
บทที่ ๔ สรุปผลการพินิจการศึกษา ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ	๒๗
สรุปผลการพินิจการศึกษา	๒๗
ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ	๒๗
บรรณานุกรม	๒๙
ภาคผนวก	
ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ.	

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและสภาพปัญหา

จากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงในช่วงปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดการแข่งขันในเรื่องต่าง ๆ รอบด้าน ทั้งระบบเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง แม้กระทั่งในระบบแรงงานที่สถานประกอบการล้วนต้องการแรงงานที่มีคุณภาพและมีสมรรถนะทางวิชาชีพเฉพาะด้าน รัฐบาลปัจจุบันภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการอาชีวศึกษาอย่างมาก จึงมีนโยบายสำคัญในการขับเคลื่อนการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดีมีคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ พัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีความรู้และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต ส่งเสริมอาชีวศึกษา เพื่อสร้างแรงงานที่มีทักษะโดยเฉพาะในท้องถิ่นที่มีความต้องการแรงงาน และพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานวิชาชีพ นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรี ในฐานะหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยังได้ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการและการขับเคลื่อนแนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษา ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ ฉบับที่ ๘/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน ฉบับที่ ๑๐/๒๕๕๙ เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค และฉบับที่ ๓๐/๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนและนักศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษาให้สูงขึ้นและมีความเป็นสากลมากขึ้น

ในส่วนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายแพทย์ ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์) ได้มอบนโยบายให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานในระดับสากล เพื่อนำไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งพบว่าปัญหาหลักของอาชีวศึกษา คือ การขาดแคลนครูในสายวิชาชีพ ซึ่งเรื่องดังกล่าวไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาผู้เรียน เพราะหัวใจของการเรียนอาชีวศึกษาคือการเรียนรู้ในสถานประกอบการ ดังนั้น สถานประกอบการ บริษัทเอกชน โรงงานอุตสาหกรรม จึงเปรียบเสมือนห้องเรียนที่จะทำให้เด็กอาชีวศึกษาได้เรียนรู้ทักษะทางวิชาชีพอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ได้มีแนวคิดจะปรับระบบการเรียนระบบทวิภาคีพร้อมจะเปลี่ยนชื่อใหม่ว่า

“อาชีวศึกษาแนวทางใหม่” โดยเรียนในสถานที่จริง จะมีการจัดโซนนิ่งแบ่งสถานศึกษาว่าใครจะไปเรียนที่ไหน สาขาวิชาใด ซึ่งอาชีวศึกษาแนวทางใหม่นี้จะให้สถานประกอบการทำหน้าที่เป็นครูผู้สอน ส่วนวิทยาลัยก็ทำหน้าที่ตรวจสอบว่าหลักสูตรที่สถานประกอบการจัดมีมาตรฐานหรือไม่ จากนั้นก็ให้การรับรองและเทียบโอนหรือนับหน่วยกิตการศึกษาให้ ซึ่งจะสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนและจะช่วยลดปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษาได้

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานและภาคประกอบการที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานที่ดำเนินนโยบาย คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริมและขับเคลื่อน อาทิ สภาหอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และที่สำคัญคือภาคประกอบการ ทั้งในส่วนของสถานประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง รวมไปถึงกลุ่มธุรกิจ SME ด้วย ในการเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานประกอบการนั้น ที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบดังกล่าว โดยสถานประกอบการใดที่เข้าร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคีนั้น นอกจากจะเป็นการช่วยเหลือสังคมและประเทศในการจัดการศึกษาแล้ว ยังสามารถวางแผนการพัฒนากำลังคนในระยะยาว สามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความชำนาญและมีสมรรถนะตามที่สถานประกอบการต้องการได้ ดังนั้น ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากระบบทวิภาคีจึงสามารถเข้าทำงานในสถานประกอบการได้โดยไม่ต้องมีการฝึกงานหรือทดลองการปฏิบัติงานใหม่ เนื่องจากระบบการจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นการจัดการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติพร้อมกันไป โดยฝึกในภาคปฏิบัติเพื่อให้นักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการ การจัดการศึกษาดังกล่าวยังเป็นการเตรียมบุคลากรให้พร้อมเพื่อรองรับการขาดแคลนอัตราากำลังคนในอนาคต ซึ่งสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษายังได้รับสิทธิประโยชน์ในทางภาษีหรือการลดหย่อนภาษีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ แต่ปัญหาสำคัญคือพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวเป็นการให้สิทธิสำหรับผู้เข้ารับการฝึกในสถานประกอบการ ในลักษณะของหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้นหรือที่เรียกว่าการ Training แต่การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นลักษณะการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น การนำผู้เรียนเข้ามาฝึกในลักษณะดังกล่าวจึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ ให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักสูตรหรือข้อกำหนดตามที่กระทรวงแรงงานกำหนดไว้ ในการขอลดหย่อนภาษีหรือใช้สิทธิประโยชน์ในทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดระบบทวิภาคีกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานั้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่มีกฎหมายที่ให้อำนาจและสามารถดำเนินการเรื่องดังกล่าวได้โดยตรง เพียงแต่ใช้การอ้างอิงและอาศัยการเทียบเคียงกฎหมายของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ มาเป็นเกณฑ์ในการขอลดหย่อนภาษีให้กับสถานประกอบการ ซึ่งเมื่อมีการใช้กฎหมายดังกล่าวก็มีความจำเป็นที่ต้องเข้าสู่กระบวนการและดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับนั้น โดยหลักการสำคัญเกี่ยวกับการฝึกและรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ หมวด ๔ สิทธิประโยชน์ มาตรา ๓๓/๑ ซึ่งมีพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๕ ที่บัญญัติในเรื่องดังกล่าว กฎหมายข้างต้นทั้งหมดที่กล่าวถึงล้วนเกี่ยวข้องกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน แต่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่มีกฎหมายระเบียบและหลักเกณฑ์ใด ๆ มารองรับการดำเนินการเป็นการเฉพาะ อย่างไรก็ตามเมื่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่มีกฎหมายให้สามารถดำเนินการได้เองเป็นการเฉพาะจึงจำเป็น ต้องอาศัยกฎหมายและระเบียบข้างต้นของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานในการขับเคลื่อนการดำเนินการต่าง ๆ ให้เดินหน้าไปได้ รวมทั้งประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน ซึ่งสถานประกอบการที่เข้าร่วมจัดทวิภาคีจำเป็นต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ส่งผลให้สถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาเกิดความลังเลสับสนในขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการตั้งแต่การยื่นหลักสูตรการฝึกอบรมต่อกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน การกำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงานที่ไม่สอดคล้องกับการดำเนินการฝึกระบบทวิภาคี รวมถึงการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดทวิภาคี ดังนั้น เพื่อเป็นการหาทางออกในเรื่องดังกล่าว สร้างแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาโดยเฉพาะระบบอาชีวศึกษาทวิภาคีให้มีความเข้มแข็ง สอดคล้องตามแนวนโยบายของรัฐบาล และให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีระเบียบ กฎหมาย หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการดำเนินการต่าง ๆ ด้วยตนเอง จึงควรต้องมีการศึกษาทบทวนกระบวนการดำเนินการต่าง ๆ และหาแนวทางหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นอย่างเป็นรูปธรรม สร้างความเชื่อมั่นให้สถานประกอบการได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นการสร้างระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งในเรื่องหลักสูตร กฎหมาย

กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับสถานประกอบการ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ และการสร้างความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง

๒. เพื่อศึกษาแนวนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี รวมทั้งการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสถานประกอบการ

๓. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการบูรณาการความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษากับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง และสถานประกอบการที่ร่วมจัดทวิภาคี

๔. เพื่อหาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการกำหนดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๕. นำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาศึกษา สรุปผล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล พร้อมจัดทำความเห็น ข้อเสนอแนะและข้อเสนอนี้ และยกร่างเพื่อจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และหน่วยงานทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

ในการพิจารณาศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายในการบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีครั้งนี้ เป็นการพิจารณาศึกษาแนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งในเรื่องหลักสูตร กฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับสถานประกอบการ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ และการสร้างความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง แนวนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาระบบดังกล่าว พร้อมแสวงหาแนวทางในการบูรณาการความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษากับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะในส่วนของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง และหน่วยงานภาคเอกชน ซึ่ง สถานประกอบการที่ร่วมจัดทวิภาคี ทั้งสถานประกอบการขนาดใหญ่และสถานประกอบการที่เป็นกลุ่มธุรกิจ SME อันเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตบุคลากรเข้าสู่ภาคประกอบการและภาคแรงงานให้เพียงพอเพื่อรองรับการจ้างงานทั้งภาคธุรกิจบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัว ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคงของประเทศในภาพรวม โดยการศึกษาในรายงานนี้จะครอบคลุมสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

วิธีการดำเนินการศึกษา

๑. ศึกษาเอกสารเผยแพร่และข้อมูลเกี่ยวกับแนวนโยบายของรัฐบาลและนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์) เอกสารงานวิจัย กฎหมายระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงรายงานการพิจารณาศึกษาในบรรณานุกรม

๒. ศึกษาประเด็นตามเอกสารเรื่องร้องเรียน กรณี ขอความอนุเคราะห์เร่งรัดการแก้ไข ปัญหาและข้อขัดข้องของขั้นตอน และวิธีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับการจัดการศึกษาทวิภาคี

๓. ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ

๔. ประชุมโดยเชิญผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล เอกสารเพิ่มเติม และให้ความเห็นในประเด็นที่พิจารณาศึกษา

๕. นำข้อมูลทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผล และสรุป ประเด็นความเห็นในส่วนต่าง ๆ พร้อมดำเนินการจัดทำและยกร่างรายงานการพิจารณาศึกษา เพื่อเสนอ ต่อคณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. คณะกรรมการได้รับทราบสภาพปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อนำไปกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และแนวทางอันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการบูรณาการจัดการศึกษา ระบบทวิภาคีกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จได้

๒. ผลจากการศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการกำหนดนโยบาย ในการสนับสนุนและการนำนโยบายไปปฏิบัติ พร้อมแสวงหามาตรการในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา รูปแบบดังกล่าว

๓. ได้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการขยายผลและความร่วมมือในการจัดการศึกษา แบบทวิภาคี โดยการสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการเข้าร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเพิ่มมากขึ้น อันนำไปสู่การกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าวให้มีความยั่งยืน

คำอธิบายคำย่อและนิยามศัพท์เฉพาะ

คสช. หมายถึง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ

สอศ. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ทวิภาคี หมายถึง การจัดการศึกษาด้านอาชีพอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นการศึกษาที่ผู้เรียนต้องเรียนภาคทฤษฎีในสถานศึกษา และฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการพร้อมกันไป ตามสาขาวิชานั้น ๆ

หลักสูตร	หมายถึง ประมวลรายวิชาและกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องศึกษา ให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ในการศึกษา นั้น เพื่อวัตถุประสงค์ เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์
การฝึกอาชีพ	หมายถึง การเรียน การฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ
สถานประกอบการ	หมายถึง บริษัท ห้างหุ้นส่วน ร้าน รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ และเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และให้รวมถึง ธุรกิจ SME ที่ร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี
ครูฝึก	หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอนและฝึกปฏิบัติให้กับผู้เรียน ในสถานประกอบการอาชีพ
ผู้ควบคุมการฝึก	หมายถึง ผู้ที่สถานประกอบการต้องการมอบหมายให้ทำหน้าที่ประสานงานกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และรับผิดชอบดูแลการฝึกอาชีพของผู้เรียน ในสถานประกอบการ
สิทธิประโยชน์ทางภาษี	หมายถึง ผลประโยชน์และสิ่งตอบแทนที่สถานประกอบการ จะได้รับจากความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา
บันทึกความร่วมมือ	หมายถึง (หรือ MOU : Memorandum of Understanding) หนังสือ/เอกสารซึ่งฝ่ายหนึ่งแสดงความสมัครใจจะปฏิบัติ อย่างหนึ่งอย่างใดและตามเงื่อนไขที่ปรากฏหนังสือ นั้น กับอีกฝ่ายหนึ่งโดยที่หนังสือนี้ไม่ถือว่าเป็นสัญญาผูกมัด แต่แสดงความต้องการอันแน่วแน่ของผู้ลงนามว่า จะปฏิบัติตามที่ได้ระบุไว้

บทที่ ๒

กฎหมาย หลักการ แนวคิด และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจของประเทศ ในภาพรวม เนื่องจากการอาชีวศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพและมีสมรรถนะ เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าว โดยจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๐** บัญญัติความตอนหนึ่งว่า การอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยที่พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีการบัญญัติรายละเอียดในเรื่องดังกล่าวไว้ในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

มาตรา ๔ กำหนดความหมายของการอาชีวศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี

มาตรา ๖ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากล และภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ประกอบการหรือผู้ประกอบการอาชีพโดยอิสระได้

มาตรา ๘ บัญญัติเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยให้จัดการศึกษาได้ ๓ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

๑) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของ

ความสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

๓) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้น ต้องมุ่งเน้นจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

มาตรา ๙ บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งให้จัดได้ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

- ๑) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- ๒) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
- ๓) ปริญญาตรีสาขาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

โดยที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มเติมความรู้ หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับเป้าหมายเฉพาะได้

มาตรา ๑๑ บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน (๔) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของสถานประกอบการที่จะเข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ หลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ ตลอดจนหลักเกณฑ์การฝึกงาน และการเทียบโอนผลการเรียนหรือประสบการณ์ทำงาน ในสถานประกอบการ เพื่อขอรับคุณวุฒิการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และใน (๖) บัญญัติเกี่ยวกับเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับสถานประกอบการที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์และการเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่น ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการ อาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบัน และสถานประกอบการ

ภายใต้บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีหลักการและแนวทางที่สำคัญในการสร้างความมั่นคงและสร้างความเข้มแข็งให้กับการศึกษา ที่เน้นย้ำและให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งสถานประกอบการมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการศึกษาดังกล่าวให้เดินหน้าไปได้

อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ โดยที่มีเป้าหมายสำคัญที่จะยกระดับคุณภาพ และมาตรฐานการอาชีวศึกษาไทย เพื่อเพิ่มผลผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาศักยภาพการอาชีวศึกษาในการสร้างความรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นบทบัญญัติ ที่มีนัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ และการพัฒนาประสิทธิภาพของสถานประกอบกิจการ รวมทั้งการให้ความคุ้มครอง ความปลอดภัย สาธารณะจากการทำงาน เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเพื่อกำหนดให้การประกอบอาชีพ ในสาขาอาชีพ ตำแหน่งงาน หรือลักษณะงานใดที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณะหรือต้องดำเนินการ โดยผู้มีความรู้ความสามารถที่ได้รับการรับรองความรู้ความสามารถ โดยมีระบบการประเมินเพื่อรับรอง ความรู้ความสามารถ และให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจควบคุมการดำเนินการของ ศูนย์ประเมินความรู้ความสามารถ กำหนดให้ค่าธรรมเนียมที่ได้รับจากการรับรองความรู้ความสามารถ ตกเป็นของกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการรับรองความรู้ ความสามารถ อีกทั้งกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการ ได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อเป็น การจูงใจให้ผู้ประกอบกิจการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา ฝีมือแรงงาน รวมทั้งปรับปรุงองค์ประกอบ ของคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยได้บัญญัติสาระสำคัญ ในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

มาตรา ๓ บัญญัติเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาฝีมือแรงงานว่า หมายความว่า กระบวนการที่ทำให้ผู้รับการฝึกและประชากร วัยทำงานมีความสามารถในการพัฒนาปรับปรุงงาน มีฝีมือ ความรู้ความสามารถ จรรยาบรรณ แห่งวิชาชีพ และทัศนคติเกี่ยวกับการทำงานเพื่อพัฒนาเป็นแรงงาน ที่มีคุณภาพ อันได้แก่ การฝึกอบรม ฝีมือแรงงาน การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน การรับรองความรู้ ความสามารถ และการอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๓/๑ บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการ โดยให้ผู้ประกอบ กิจการซึ่งจ้างงานผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถ ตามจำนวนที่คณะกรรมการประกาศ กำหนด ใน (๑) โดยได้รับสิทธิที่จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้เป็นกรณีพิเศษสำหรับเงินได้ของ ผู้ประกอบกิจการ เป็นจำนวนร้อยละของค่าจ้างผู้ได้รับหนังสือรับรองความรู้ความสามารถที่ได้จ่าย ในช่วงอัตราค่าจ้าง ทั้งนี้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘

สำหรับพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นกฎหมายสำคัญที่ช่วยเหลือสถานประกอบการและให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีกับสถานประกอบการต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือรัฐในการจัดการฝึกอบรม โดยสมควรรยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งลูกจ้างไปฝึกอบรม หรือในการฝึกอบรมลูกจ้างของตน และภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ของผู้ดำเนินการฝึกที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงานเพื่อประโยชน์ของกิจการของผู้ดำเนินการฝึก ซึ่งออกตามความรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๓ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งมีบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มาตรา ๔ บัญญัติเกี่ยวกับการหักเงินภาษีเงินได้แห่งประมวลรัษฎากร ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละร้อยของรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งลูกจ้างของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นเข้ารับการศึกษาหรือฝึกอบรมในสถานศึกษาหรือสถานฝึกอบรมฝีมือแรงงานที่ทางราชการจัดตั้งขึ้นหรือที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(๒) สำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละร้อยของรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมให้แก่ลูกจ้างของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด

มาตรา ๕ บัญญัติเกี่ยวกับการยกเว้นภาษีเงินได้ในลักษณะ ๒ แห่งประมวลรัษฎากร ให้แก่ผู้ดำเนินการฝึกตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละห้าสิบของรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงานเพื่อประโยชน์ของกิจการของผู้ดำเนินการฝึก ตั้งแต่วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๖ ถึงวันก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ

(๒) สำหรับเงินได้เป็นจำนวนร้อยละร้อยของรายจ่ายที่ได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงานเพื่อประโยชน์ของกิจการของผู้ดำเนินการฝึก ตั้งแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

อนุสนธิประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๖ ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาตินี้เป็นหลักในการกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ และให้ทำ

เป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษานั้น โดยที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการไว้แล้ว ดังนั้น จึงกำหนดมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับเพื่อเป็นหลัก และแนวทางในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแต่ละระดับให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้ประกาศกำหนดมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยที่การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่า “กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ” ต้องมุ่งให้เกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ โดยมีแนวทาง การจัดการเรียนการสอนและองค์ประกอบอื่น ๆ ตามมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนามาตรฐาน การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุก ๕ ปี โดยมีเอกสารแนบท้ายในเรื่องดังกล่าวโดยสรุป ดังนี้

๑. หลักการและวัตถุประสงค์ ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนั้น ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ บัญญัติให้การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพ ที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ โดยมีการจัดแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ การฝึกทำงาน การวัดผลและการประเมินผล เพื่อมุ่งเน้นผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจมีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิตติคุณที่เหมาะสม ปฏิบัติงานได้จริง ปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิคในการทำงาน สร้างและพัฒนางาน วางแผนจัดการพัฒนาตนเองและทำงานร่วมกับผู้ได้อย่างมีความสุข มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ มีสมรรถนะนำไปปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพอิสระได้ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพและมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ

๒. **คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา** ทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชาและสาขาวิชาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องครอบคลุมทั้งด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป และด้านสมรรถนะวิชาชีพ

๓. **โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต การคิดหน่วยกิตต่อภาคเรียน และการจัดการ** ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ โดยที่การฝึกอาชีพในสถานประกอบการโดยมีระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งของการจัดการศึกษาแต่ละระดับ

๔. **ผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี** โดยที่คุณสมบัติผู้สอนให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ครูผู้สอนวิชาชีพในสาขาวิชาของสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องได้รับการพัฒนาวิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่าสี่สิบชั่วโมงต่อคนต่อปีการศึกษาจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดทวิภาคี โดยที่สถานศึกษาจัดให้ผู้มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญมาถ่ายทอดทักษะประสบการณ์และความรู้แก่ผู้สอนไม่น้อยกว่าสองครั้ง ๆ ละไม่ต่ำกว่าสองชั่วโมงต่อสาขาวิชาต่อภาคเรียน

๕. **ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ** โดยที่สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องมีวัสดุ ครุภัณฑ์ พื้นที่และอุปกรณ์การศึกษาสำหรับผู้เรียนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ สถานศึกษาต้องมีครุภัณฑ์วิชาชีพสาขานั้น ๆ และสถานประกอบการต้องมีบุคลากรผู้ประสานงานและครูฝึก

๖. **สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี** ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยจัดการเรียนในสาขาวิชาที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ให้ผู้เรียนทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ ทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพและแผนการนิเทศร่วมกับสถานประกอบการตลอดหลักสูตรปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพและการปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพ การเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการฝึกอาชีพ มีครุภัณฑ์ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ รวมถึงการกำกับติดตามและการประเมินผลการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ และการประชาสัมพันธ์ระบบทวิภาคีให้สถานประกอบการ ผู้เรียน และผู้ปกครองทราบ

๗. **สถานประกอบการที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี** จะต้องส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ลักษณะงานที่ฝึกต้องสอดคล้องกับสาขาวิชาที่เรียน มีการทำบันทึกข้อตกลงระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา และทำสัญญาฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ มีการจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพและแผนการนิเทศการประเมินการฝึกอาชีพตลอดหลักสูตร อีกทั้งยังต้องมีครูฝึกในสถานประกอบการ ผู้ควบคุมการฝึกอาชีพ ผู้ประสานการจัดทวิภาคีของสถานประกอบการ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ระบบการจัดการศึกษาทวิภาคีให้ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน มีสวัสดิการและค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน เป็นต้น

๘. ครูฝึกในสถานประกอบการ ต้องมีคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา ในการฝึกอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องมีครูฝึกหนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกินสิบคน ระดับปริญญาตรีต้องมีครูฝึกหนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกินแปดคน และครูฝึกในสถานประกอบการต้องได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูฝึกตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

๙. คุณสมบัติของผู้เรียน ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษา และการประเมินผลการศึกษา และเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกจากสถานศึกษาและสถานประกอบการ

๑๐. การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการ ต้องเป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชาและมาตรฐาน คุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละสาขาในแต่ละระดับ โดยผู้เรียนมีการบันทึกการฝึกอาชีพ แฟ้มสะสมผลงาน บันทึกคุณธรรมจริยธรรมและจิตอาสา ให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

๑๑. ข้อกำหนดในการนิเทศ การไปนิเทศผู้เรียนในสถานประกอบการตามแผนการฝึก โดยแบ่งเป็นสองกรณี คือ ๑) การนิเทศในประเทศ ให้ครูนิเทศไปนิเทศในสถานประกอบการแห่งละไม่น้อยกว่าสามครั้งต่อภาคเรียน และ ๒) กรณีร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับต่างประเทศ การนิเทศอาจแบ่งออกเป็นสามวิธี ดังนี้ ๑) ให้ครูนิเทศก้ไปนิเทศอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อภาคเรียน ๒) ให้ภาคีเครือข่ายในต่างประเทศเป็นผู้นิเทศแทนต่อภาคเรียน และ ๓) ให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนิเทศต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ การไปนิเทศการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามแผนการฝึกที่จัดทำขึ้น หากการฝึกอาชีพไม่ครบถ้วน สถานศึกษาต้องจัดการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามจุดประสงค์สาขาวิชา ซึ่งครูนิเทศก์ต้องผ่านการอบรมการนิเทศการฝึกอาชีพจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ชั่วโมงนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการให้คิดเป็นเวลาชั่วโมงสอนปกติ หากชั่วโมงสอนเกินภาระงานที่กำหนดสามารถเบิกค่าสอนเกินภาระงานได้ตามระเบียบของทางราชการได้

๑๒. การวัดผลและประเมินผลการเรียนและการสำเร็จการศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแต่ละระดับ โดยในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ให้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลายตามสภาพจริง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ การฝึกอาชีพ โดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนและสมรรถนะที่ต้องการ

๑๓. การประกันคุณภาพ ในส่วนของการประกันคุณภาพหลักสูตร มีข้อกำหนด คือ ๑) ให้ทุกหลักสูตรต้องกำหนดระบบการประกันคุณภาพไว้ให้ชัดเจนครอบคลุมทั้งคุณภาพ ผู้สำเร็จการศึกษา การบริหารหลักสูตร ทรัพยากรการจัดการอาชีวศึกษา ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน และ ๒) กำหนดสมรรถนะรายวิชา โดยปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ สำหรับการประกันคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา มีแนวทาง คือ ๑) มีคุณวุฒิตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ๒) มีทักษะและความสามารถ

ในการกำกับดูแล มีความเชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหากฎการปฏิบัติงาน ๓) สถานประกอบการมีความพึงพอใจ ในศักยภาพผู้สำเร็จการศึกษา และ ๔) มีใบรับรองการฝึกอาชีพจากสถานประกอบการ องค์กรเอกชน สมาคม องค์กรวิชาการ หรือองค์กรวิชาชีพ

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน

สำหรับประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงานนั้น อาศัยอำนาจตาม ความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน จึงกำหนดหลักเกณฑ์ในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ

ข้อ ๓ ระบุว่าผู้ซึ่งจัดให้มีการฝึกเตรียมเข้าทำงานตามสาขาอาชีพที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนดและประสงค์ขอรับความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียน ซึ่งการยื่น คำขอต้องยื่นตามจังหวัดที่สถานประกอบการของผู้ซึ่งจัดให้มีการฝึกนั้นตั้งอยู่

ข้อ ๔ การยื่นคำขอดังกล่าว ให้ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดไว้ก่อนวันที่จัดให้มีการฝึก อบรมไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำเนาหนังสือแสดงการจดทะเบียน และวัตถุประสงค์ของกิจการ หลักสูตร สถานที่ฝึกหรือศูนย์ฝึก ชื่อและคุณสมบัติของครูฝึก กำหนด ระยะเวลาการฝึก รายการอุปกรณ์ที่จำเป็นที่ใช้ฝึกทั้งที่มีอยู่แล้วและที่ต้องจัดหาใหม่ วิธีการและ มาตรฐานในการวัดผลการฝึก รายละเอียดประโยชน์ของกิจการของผู้ดำเนินการฝึก และรายละเอียด ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฝึก เป็นต้น

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่าย ในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน

เพื่อประโยชน์ในการขอรับสิทธิประโยชน์และความชัดเจนในการจัดทำรายละเอียด เกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๗) และมาตรา ๓๙ (๓) แห่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือ แรงงานจึงกำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงานไว้ โดยให้ผู้ดำเนินการฝึกซึ่งจัดให้มี การฝึกเตรียมเข้าทำงานโดยการรับบุคคลทั่วไป หรือโดยการรับนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาที่สถานศึกษา ส่งเข้ารับการฝึกตามหลักสูตรของสถานศึกษาหลักสูตรของผู้ดำเนินการฝึกหรือหลักสูตรที่สถานศึกษา กับผู้ดำเนินการฝึกได้ร่วมกันจัดทำขึ้น หรือโดยการรับบุคคลที่ทางราชการส่งมาฝึกกับผู้ดำเนินการฝึก จัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึก ดังนี้

- ๑) รายละเอียดที่แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของกิจการของผู้ดำเนินการฝึก ได้แก่
 - ก. ประโยชน์ในด้านของการได้กำลังแรงงานเข้ามาช่วยในการดำเนินกิจการของผู้ดำเนินการฝึก
 - ข. ประโยชน์ในด้านของการได้กำลังแรงงานในอนาคตที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะฝีมือและทัศนคติในการทำงานตรงตามความต้องการของผู้ประกอบกิจการ
 - ค. ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ
- ๒) รายละเอียดเกี่ยวกับรายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฝึก ซึ่งจะได้รับการส่งเสริมตามประเภทและอัตรา ดังนี้
 - ก. ค่าสอนหรือค่าตอบแทนวิทยากร เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินชั่วโมงละ ๑,๒๐๐ บาท ทั้งนี้ ไม่เกินวันละแปดชั่วโมง
 - ข. ค่าพาหนะเดินทางสำหรับผู้เข้ารับการฝึก ในวันที่มีรายงานตัวเข้ารับการฝึกและในวันที่เดินทางกลับภูมิลำเนาเมื่อสำเร็จการฝึก เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินเที่ยวละ ๑,๐๐๐ บาท
 - ค. ค่าพาหนะเดินทางสำหรับผู้เข้ารับการฝึกในระหว่างเข้ารับการฝึก เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินวันละ ๑๐๐ บาท เฉพาะวันที่เข้ารับการฝึก
 - ง. ค่าอาหารและค่าอาหารว่างและเครื่องดื่มสำหรับผู้เข้ารับการฝึก และผู้สอนหรือวิทยากรเท่าที่จ่ายจริง ไม่เกินคนละ ๒๐๐ บาทต่อวัน เฉพาะวันที่มีการฝึก
 - จ. ค่าเบี้ยเลี้ยงสำหรับผู้เข้ารับการฝึก เท่าที่จ่ายจริง เฉพาะวันที่เข้ารับการฝึก
 - ฉ. ค่าที่พักสำหรับผู้เข้ารับการฝึก เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท หรือไม่เกินวันละ ๑๐๐ บาท
 - ช. ค่าเครื่องแต่งกายสำหรับผู้เข้ารับการฝึก เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท
 - ซ. ค่าจัดทำเอกสารประกอบการฝึก เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินคนละ ๓,๐๐๐ บาท
 - ฌ. ค่าอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล หรือเครื่องมือประจำตัวสำหรับผู้เข้ารับการฝึกที่จำเป็นต้องใช้ในการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน เท่าที่จ่ายจริงไม่เกินคนละ ๓,๐๐๐ บาท
 - ฎ. ค่าประกันอุบัติเหตุระหว่างการฝึกสำหรับผู้เข้ารับการฝึกเท่าที่จ่ายจริงไม่เกินคนละ ๓,๐๐๐ บาท

สรุปรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

คณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางปฏิรูปการอาชีวศึกษาได้พิจารณาศึกษาและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง แนวทางในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

๑. รัฐบาลควรจัดให้มีการปฐมนิเทศเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยใช้แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. ๒๕๕๗ ให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ แล้วขยายผลในลักษณะการเปิดหลักสูตรอบรม เรื่อง การปฏิรูปการอาชีวศึกษาสู่ระบบทวิภาคี ให้แก่คณะอนุกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (อกรอ.อศ.) ประจำจังหวัด สถานประกอบการและสถานศึกษาที่เข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทุกแห่ง

๒. เพื่อขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาเชิงพื้นที่ รัฐบาลต้องสนับสนุนด้านทรัพยากรบุคคลและงบประมาณเพื่อยืนยันว่าผลการศึกษาข้อเท็จจริงถูกต้องและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายดังกล่าว ก่อนที่นำผลการศึกษาข้อเท็จจริงไปทำแผนอาชีวศึกษาทวิภาคี เพื่อผลิตบุคลากรที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งควรให้สถานศึกษาทุกระดับในพื้นที่มีส่วนร่วมวางแผนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอาชีวศึกษาสู่อาชีวศึกษาทวิภาคี

๓. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อให้มีระบบเทคโนโลยีสื่อสารสนเทศที่มีขีดความสามารถในการเก็บข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการควบคุมการผลิตนักศึกษาอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาสายเทคโนโลยีและสายปฏิบัติการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการทางด้านคุณภาพและด้านปริมาณ รวมทั้งการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาหลักสูตร แผนการเรียน และแผนการสอนในแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

๔. รัฐบาลควรตรากฎหมายที่กำหนดความชัดเจนในการลดหย่อนภาษีเงินได้และอากรสำหรับการนำเข้าวัสดุและเครื่องจักรอุปกรณ์จากต่างประเทศเพื่อใช้ในการฝึกงานนักศึกษาในระบบทวิภาคีเพื่อเป็นการจูงใจให้สถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี และควบคุมมิให้สถานประกอบการบางแห่งเข้ามาแสวงประโยชน์ในทางมิชอบ

๕. รัฐบาลควรกำหนดนโยบายให้นักศึกษาที่ผ่านโครงการทวิภาคีจบการศึกษาได้รับหนังสือรับรองการฝึกงานจากกระทรวงแรงงานนอกเหนือจากประกาศนียบัตรจากสถานประกอบการ และวุฒิบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อยืนยันว่าเป็นผู้มีทักษะในสาขาวิชาชีพที่จบการศึกษา

๖. รัฐบาลควรส่งเสริมสนับสนุนและจูงใจสถานศึกษาที่มีความพร้อมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อาทิ การให้เงินอุดหนุนพิเศษ รวมทั้งการยกย่องเชิดชูเกียรติสถานศึกษา ครูครุฑนิเทศ นักเรียน ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๗. รัฐบาลควรกำหนดและคัดกรองคุณสมบัติของสถานประกอบการที่มีคุณภาพและความพร้อมในการเข้าร่วมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และขึ้นทะเบียนสถานประกอบการในระบบสารสนเทศ และส่งเสริมสนับสนุนให้สิทธิประโยชน์และการยกย่องเชิดชูเกียรติสถานประกอบการที่ประสบผลสำเร็จในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เช่น การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในอัตราที่จูงใจยิ่งขึ้น

๘. การพัฒนาไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ รัฐบาลจำเป็นจะต้องสนับสนุนสถานประกอบการจำนวนมากที่อยู่ระดับต่ำกว่าประเทศไทย ๔.๐ ให้สามารถดำรงอยู่เพื่อวิวัฒนาการต่อไปได้ด้วย มิฉะนั้นจะเกิดผลกระทบต่อเป้าหมายในการปฏิรูปการอาชีวศึกษาสู่อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๙. รัฐบาลควรกำหนดค่าตอบแทนและเงื่อนไขสภาพการทำงานที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้ปกครอง ผู้เรียน และ สถานศึกษา เกิดความเชื่อมั่นในสภาพการทำงาน ลักษณะงาน และ ค่าตอบแทนที่ผู้ฝึกอาชีพจะได้รับอย่างเหมาะสม

๑๐. รัฐบาลควรผลักดันให้ภาคธุรกิจเอกชน เป็นกลไกในการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผ่านกลไกความร่วมมือของสภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรมในทุกระดับ เพื่อให้ภาคธุรกิจเอกชนในระดับองค์กร ใช้ศักยภาพของกลุ่มให้ความช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ

๑๑. รัฐบาลควรส่งเสริมกรอบความร่วมมือและแนวทางความร่วมมือกับประเทศที่ประสบความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในการพัฒนาองค์ความรู้ และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของประเทศไทย

๑๒. รัฐบาลควรสนับสนุนพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศกลางเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ที่มีความพร้อมและได้รับการรับรองจากภาครัฐในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สำเร็จการศึกษาในระบบทวิภาคี เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญสำหรับภาครัฐในการกำหนดนโยบาย สำหรับผู้เรียนทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศในการตัดสินใจเลือกศึกษา

๑๓. รัฐบาลควรสนับสนุนการจัดตั้งสมาคมอาชีวศึกษาทวิภาคีไทย ในลักษณะเดียวกับสมาคมสหกิจศึกษาไทย เพื่อเป็นกลไกในการส่งเสริมการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และเครือข่ายทวิภาคีกับสถานศึกษาของภาครัฐและภาคเอกชน และของต่างประเทศ เพื่อเป็นเวทีในการเผยแพร่ผลงานที่โดดเด่นด้านการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๑๔. รัฐบาลควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาและในสถานประกอบการผ่านกลไกของสมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

๑๕. กระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี ให้มีบทบาทสนับสนุนสถานประกอบการที่ร่วมมือกับสถานศึกษาทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี รวมทั้งมีบทบาทให้การสนับสนุนและแก้ปัญหาให้แก่องค์กรเอกชนที่เป็นตัวกลางประสานงานให้เกิดระบบทวิภาคี และให้มีบทบาททำให้เกิดเครือข่ายและเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านทวิภาคี

๑๖. กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมการสร้างร่วมมือทางวิชาการด้านการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๑๗. กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานในการคัดกรองและพัฒนาครูอาชีวศึกษา โดยครูที่จะสอนในสถานศึกษาเอกชนประเภทอาชีวศึกษาต้องเป็นผู้ที่ได้ผ่านการสอบมาตรฐานวิชาชีพครูอาชีวศึกษา (Vocational Teacher Qualification) เป็นต้น

๑๘. กระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบายส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคีสำหรับพนักงานในสถานประกอบการที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ศึกษาต่ออาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้และทักษะของแรงงาน ให้กับสถานประกอบการโดยไม่กระทบกับการประกอบอาชีพของพนักงาน

๑๙. กระทรวงศึกษาธิการควรขยายขอบเขตในบริบทประชาคมอาเซียน โดยมุ่งเน้นแรงงานต่างด้าวในประชาคมอาเซียนที่ทำงานในสถานประกอบการ หรือมุ่งเข้าศึกษาในด้านอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทย เพื่อยกระดับให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๒๐. กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมการเชื่อมโยงการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสายปฏิบัติการวิชาชีพ (Higher Vocational Education) เพื่อพัฒนาต่อยอดให้ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา มีโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะ และความก้าวหน้าในด้านการศึกษาในสายปฏิบัติการ

๒๑. กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าไทย ควรร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลของสถานประกอบการที่มีข้อมูลเกี่ยวกับ Company Profile ความพร้อมและความต้องการด้านความรู้และทักษะของแรงงานของสถานประกอบการในการเข้าร่วมดำเนินงานระบบทวิภาคี แยกตามกลุ่มจังหวัด แยกย่อยตามจังหวัด แยกประเภทตามสาขาวิชาชีพและสาขางาน เพื่อให้คณะกรรมการภาครัฐร่วมเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ.อศ.) คณะอนุกรรมการภาครัฐร่วมเอกชนเพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (อกรอ.อศ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานศึกษาอาชีวศึกษา และสถาบันอาชีวศึกษาสามารถนำฐานข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประโยชน์และใช้ในการวางแผนปฏิบัติการ ๕ ปีที่กล่าวไว้

๒๒. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาร่วมกับสภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้ากรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ควรจัดให้มีการฝึกอบรมระยะสั้น เพื่อสอนวิธีสร้างและพัฒนาหลักสูตร แผนการสอน และแผนการฝึกอาชีพ ให้แก่ครูฝึกของของสถานประกอบการในเรื่องการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๒๓. สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา สอศ. ควรจัดทำแผนการวิจัยที่เกี่ยวกับระบบ ทวิภาคีในประเทศไทย และจัดให้มีการวิจัยที่มีคุณภาพและต่อเนื่องตามแผนที่วางไว้

๒๔. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกัน มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการเป็นหลัก โดยปรับ

หลักสูตรให้สอดคล้องกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ และการพิจารณาถึงกรอบคุณวุฒิในระดับอาเซียน (ASEAN Qualifications Reference Framework - AQRF) หรือในระดับสากลในแต่ละสาขาวิชาชีพ เพื่อให้เอื้อต่อการทำงานในต่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาทักษะเชิงภาษา ทั้งภาษาในอาเซียน และ ภาษาสากล ที่จำเป็นต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและ ภาคบริการ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เป็นต้น รวมทั้งทักษะเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศ ผ่านกลไกการเรียนการสอน การจัดทำ โครงการงาน รายงานต่าง ๆ เช่น ผ่านระบบ e-learning เป็นต้น

๒๕. คณะกรรมการภาครัฐร่วมเอกชนเพื่อพัฒนากำลังพลอาชีวศึกษา (กรอ.อค.) และ คณะอนุกรรมการภาครัฐร่วมเอกชนเพื่อพัฒนากำลังพลด้านอาชีวศึกษา (อกรอ.อค.) ควรศึกษาตัวอย่าง การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสถานศึกษาของภาครัฐและเอกชนที่ประสบความสำเร็จ แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาต้นแบบอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และกำหนดหลักเกณฑ์ประเมิน ความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบันอาชีวศึกษา เพื่อให้สามารถคัดเลือกสถานศึกษา และ ขับเคลื่อนการขยายการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้

๒๖. คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI : Board of Investment) ควรกำหนด เงื่อนไขในการสนับสนุนผู้มาลงทุนตั้งสถานประกอบการในประเทศไทยต้องร่วมสนับสนุนการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

หน้าว่าง

บทที่ ๓

การบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษา

อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สถานการณ์การอาชีวศึกษา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ความว่า การจัดการอาชีวศึกษา กระทำได้ ๓ รูปแบบ ๑ ใน ๓ รูปแบบ คือ การศึกษาระบบทวิภาคี ที่รัฐบาลกำลังผลักดันให้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและกว้างขวางในปัจจุบัน การศึกษาในระบบทวิภาคีนั้น สถานประกอบการมีบทบาทที่สำคัญมากต่อความสำเร็จ สถานประกอบการและสถานศึกษาต่างต้องมีความหนักและมีภาระหน้าที่สำคัญในการดำเนินการ ความสำเร็จของการศึกษาระบบทวิภาคีต้องอาศัยผู้บริหารของทั้งสองฝ่ายที่มีวิสัยทัศน์ และเข้าใจในหลักการของการดำเนินการ และมีความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรคที่เกิดขึ้น นอกจากนั้น ต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ความเข้าใจของตัวนักศึกษาและผู้ปกครอง ความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของสถานประกอบการ องค์ประกอบของความพร้อมของสถานประกอบการ ได้แก่ หลักสูตรที่ใช้ในสถานประกอบการที่ต้องร่วมกันจัดทำระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ครูในสถานประกอบการที่ต้องได้รับการอบรมเป็นพิเศษ และสามารถเป็นครูในระบบการศึกษาทวิภาคี ความพร้อมในการเตรียมสถานที่ในสถานประกอบการ มาตรการด้านความปลอดภัย เบี้ยเลี้ยงสำหรับนักศึกษา ที่พักของนักศึกษา เครื่องแต่งตัว และอื่น ๆ การดำเนินการเพื่อให้ได้มาของสิ่งเหล่านี้ เป็นค่าใช้จ่ายที่สถานประกอบการต้องรับผิดชอบแต่ผู้เดียว โดยสรุปก็คือ การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี นอกจากมีความยากลำบากทางด้าน การให้การศึกษแล้ว ยังมีภาระด้านค่าใช้จ่ายอีกด้วย สิ่งดังกล่าวเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเหตุผลที่การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจึงเติบโตได้ช้าและขยายการจัดการศึกษาได้ไม่กว้างขวางเท่าที่ควรจะเป็น แม้ว่าระบบการศึกษาดังกล่าวจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลมานานแล้ว

ความยากลำบากในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จะได้รับความตระหนักจากผู้ร่างพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงได้มีบทบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐ ส่วนหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องการเรียนในระบบทวิภาคีว่า จะต้องคำนึงถึง

๑. การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ

๒. การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมมีหลายวิธี ได้แก่ การยกย่องเกียรติคุณ การให้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นการพิเศษ และมาตรการลดหย่อนภาษีเงินได้ให้แก่สถานประกอบการ เนื่องจาก สถานประกอบการที่ร่วมมือในระบบทวิภาคีต้องมีค่าใช้จ่ายเพื่อให้มีความพร้อม ดังนั้น มาตรการลดหย่อนภาษีจึงเป็นระบบจูงใจที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

ปัญหาที่เกิดจากความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๑. สภาพปัญหาโดยรวม

ในบรรดากฎหมายทั้งปวงที่ตราขึ้นเพื่อการจัดการอาชีวศึกษา ไม่มีกฎหมายฉบับใดที่ให้อำนาจแก่หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการให้สามารถดำเนินการเกี่ยวกับการขอลดหย่อนภาษีสำหรับสถานประกอบการ กฎหมายที่มีบทบัญญัติใกล้เคียงที่สุด คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ ประกอบกับประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๖ และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งการนำกฎหมายของกระทรวงแรงงานมาใช้โดยอนุโลม ทำให้สถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. ๒๕๕๗ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของกฎหมายที่นำมาใช้ ซึ่งก่อให้เกิดความยากลำบากต่อสถานประกอบการในการดำเนินการ เนื่องจากเงื่อนไขบางประการมิใช่เป็นขั้นตอนมาตรฐานของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และการที่สถานประกอบการไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของกฎหมายของกระทรวงแรงงานได้อย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้สถานประกอบการไม่สามารถขอรับการลดหย่อนภาษีเงินได้ประจำปีได้ ข้อขัดข้องและปัญหาในส่วนดังกล่าวนี้เมื่อนำมาพิจารณาแล้วนั้น ความยากลำบากในการบริหารจัดการให้เกิดการเรียนระบบทวิภาคี อาจทำให้ผู้บริหารของสถานประกอบการยกเลิกการสนับสนุนสถานศึกษา ไม่ร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอีกต่อไป

๒. ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการศึกษา

กฎหมายของกระทรวงแรงงานที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานำมาใช้โดยอนุโลม เพื่อเป็นช่องทางให้สถานประกอบการสามารถนำค่าใช้จ่ายไปขอลดหย่อนภาษีเงินได้ คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยสถานประกอบการต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรที่ใช้เพื่อขอความเห็นชอบจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานปีละ ๑ ครั้ง และต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาฝึก รายการอุปกรณ์ที่ใช้ และต้องเสนอรายชื่อนักศึกษาที่เข้ารับการฝึก ก่อนการเริ่มโครงการ ๓๐ วัน

๓. ปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่สามารถนำไปลดหย่อนภาษีเงินได้

๓.๑ สถานประกอบการต้องจัดส่งรายละเอียดที่แสดงให้เห็นประโยชน์ของกิจการ จัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการฝึก ค่าสอนหรือค่าตอบแทนวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าจัดทำเอกสาร และค่าเครื่องแต่งกาย โดยมีข้อจำกัดว่าสามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้เฉพาะค่าใช้จ่ายในวันที่มาฝึกเท่านั้น และค่าตอบแทนวิทยากรจากภายนอกเท่านั้นจึงจะนำไปลดหย่อนภาษีได้

๓.๒ กฎหมายอีกฉบับที่นำมาประกอบเพื่อนำไปลดหย่อนภาษี คือ พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘ และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียม, เข้าทำงาน ที่กำหนดประเภทของค่าใช้จ่ายที่สามารถนำไปลดหย่อนภาษี รวมทั้งค่าใช้จ่ายสูงสุดที่สามารถเบิกได้ ซึ่งรายละเอียดของข้อมูลในส่วนดังกล่าวนี้ ไม่ได้รับการเผยแพร่ทั่วไปอย่างกว้างขวางในกลุ่มของสถานประกอบการ ที่ให้ความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

แนวทางการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อประโยชน์สำหรับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

๑. ข้ออภิปราย

๑.๑ เจตนารมณ์ของการฝึกฝีมือตามข้อบัญญัติในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ คือ ต้องการให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการให้การอบรมและพัฒนาลูกจ้างให้มีความสามารถทางด้านฝีมือสูงขึ้น การฝึกฝีมือนี้เป็นการฝึกกระยะสั้น ๆ และจำเป็นต้องใช้วิทยากรจากภายนอกสถานประกอบการ เพราะในสถานประกอบการไม่มีบุคลากร เช่นดังกล่าว ผลดีที่เกิดขึ้น คือ จะส่งผลให้ผลผลิตของประเทศมีคุณภาพสูงขึ้น เพื่อเป็นการจูงใจนายจ้างให้ทำการฝึกเพิ่มฝีมือลูกจ้างของตนให้สูงขึ้น กฎหมายของกระทรวงแรงงานจึงบัญญัติให้นายจ้างสามารถนำค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีการฝึกอบรมไปขอลดหย่อนภาษีจากระทรวงการคลังได้ตามกฎเกณฑ์ที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานกำหนด ในขณะที่การเรียนระบบทวิภาคี เป็นการเรียนระยะยาว บางหลักสูตรประกอบด้วยระดับ ปวช. ๓ ร่วมกับ ปวส. ๑ และ ปวส. ๒ หรือมีเฉพาะ ปวส. กล่าวคือ หลักสูตรที่เรียนในระบบทวิภาคีมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี

๑.๒ ข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่สถานประกอบการจะต้องส่งให้กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน พิจารณานุมัติก่อนเริ่มการศึกษา ๓๐ วัน นั้น เมื่อพิจารณาตามหลักการแล้วเห็นว่าอยู่ในวิสัยที่สามารถกระทำได้ เนื่องจาก ก่อนการเริ่มเรียนระบบทวิภาคี สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องร่วมกัน

วางแผนในรายละเอียดตั้งแต่พิจารณาการคัดเลือกนักศึกษา การจัดทำหลักสูตรร่วมกัน การมีข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ จัดทำวิธีการประเมินผลการเรียน ฯลฯ

๑.๓ ข้อมูลของประเภทและจำนวนของค่าใช้จ่ายที่สถานประกอบการสามารถนำไปขอลดหย่อนภาษีเงินได้นั้น มีรายละเอียดอยู่ในพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ฉบับที่ ๔๓๗ พ.ศ. ๒๕๔๘ และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ การนำข้อมูลไปขอลดหย่อนภาษีจากกรมสรรพากรจึงเป็นการดำเนินการด้านงานธุรการเท่านั้น

๒. การแก้ไขปัญหาระยะสั้น

๒.๑ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้คำจำกัดความของการศึกษาระบบทวิภาคีไว้ว่า “เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล...” กล่าวคือ เป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถานประกอบการร่วมมือกันจัดการศึกษา เนื่องจากมีความตระหนักว่าการเรียนในสถานศึกษาเพียงอย่างเดียวไม่ได้ผลดีพอเท่ากับเรียนในสถานประกอบการด้วย ดังนั้น เมื่อเกิดข้อจำกัดด้านต่าง ๆ ต่อสถานประกอบการที่เข้ามามีส่วนร่วมและให้ความช่วยเหลือในการจัดการศึกษา สถานศึกษาหรือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรต้องให้ความช่วยเหลือสถานประกอบการตามความเหมาะสม รูปแบบของความช่วยเหลือควรประกอบด้วย การช่วยอธิบายข้อกำหนดทางกฎหมาย ตลอดจนกฎระเบียบของหน่วยงานภาครัฐ การช่วยเตรียมเอกสารข้อมูลทั้งในส่วนที่ต้องเสนอต่อกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และเอกสารที่ต้องยื่นเพื่อลดหย่อนภาษีต่อกรมสรรพากร ตลอดจนการจัดให้มีการประชุมกลุ่มสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการเพื่อชี้แจงข้อมูลและรายละเอียดด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและนำมาสู่ปัญหาตามที่กล่าวมาแล้วในข้อ ๑. ให้เป็นที่ทราบโดยทั่วไปในกลุ่มของสถานประกอบการที่เข้าร่วมในโครงการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พร้อมทั้งจัดทำเอกสารและจัดทำแบบฟอร์มสำหรับการหักค่าใช้จ่ายในการเสียภาษีเงินได้ประจำปีให้แก่สถานประกอบการ (ถ้าจำเป็น)

๒.๒ เข้าพบเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน เพื่ออธิบายหลักการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี วิธีการปฏิบัติ และค่าใช้จ่ายที่สถานประกอบการต้องรับผิดชอบ

๒.๓ ขอรับความร่วมมือจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน แจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติและให้ความสนับสนุน เมื่อสถานศึกษาและสถานประกอบการในพื้นที่รับผิดชอบยื่นคำขอรับความเห็นชอบและขอการรับรองที่เป็นประโยชน์สำหรับการลดหย่อนภาษีจากหน่วยงานของกรมสรรพากรในพื้นที่

๒.๔ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๒.๑ ถึง ๒.๓ แล้ว ยังคงมีปัญหาสำคัญที่เหลืออยู่ คือ ค่าใช้จ่าย ๒ ส่วน ที่ไม่สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ เนื่องจากมิได้กำหนดไว้ในประกาศของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ดังนี้

- เบี้ยเลี้ยงนักศึกษาในวันที่ไม่มีการฝึก
- เงินค่าสอนสำหรับครูในสถานประกอบการ

การแก้ไขปัญหาในส่วนดังกล่าวอยู่ในอำนาจของรัฐบาลที่สามารถดำเนินการได้ จึงสมควรให้นำปัญหาประการนี้เสนอขออนุมัติจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

๓. การแก้ปัญหาระยะยาว

ปัญหาทั้งหมดที่เกิดกับสถานประกอบการ ตามที่ได้กล่าวถึงในบทที่ ๓ นี้ เกิดจากการมีความจำเป็นต้องนำพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ มาใช้ โดยอนุโลม เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่มีกฎหมายอื่น ระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ ที่มีบทบัญญัติให้สถานประกอบการนำค่าใช้จ่ายไปลดหย่อนภาษีเงินได้ ปัญหาดังกล่าวนี้นี้จึงเป็นการ “ขาดกฎหมายที่กำหนดความชัดเจนในการลดหย่อนภาษีเงินได้” ที่คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา วุฒิสภา ได้เคยทำการศึกษาและได้เคยมีข้อเสนอแนะในผลการพิจารณาศึกษาในปี ๒๕๕๗

การแก้ปัญหาระยะยาว สมควรที่จะดำเนินการให้มีกฎหมายที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะ โดยให้มีบทบัญญัติส่วนหนึ่งสำหรับแก้ปัญหาระยะยาวใน ๒ ประเด็น คือ

๑. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือ สอศ. เป็นผู้ให้การรับรองหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนที่สถานประกอบการ

๒. ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้กำหนดประเภทและอัตราของค่าใช้จ่ายที่สามารถนำไปยื่นขอลดภาษีจากกรมสรรพากร

หน้าว่าง

บทที่ ๔

สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการพิจารณาศึกษา

ในสถานการณ์ปัจจุบัน รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการอาชีวศึกษาและพยายามส่งเสริมให้เยาวชนของชาติหันมาสนใจและให้ความสำคัญกับการเรียนในภาคอาชีวศึกษา การศึกษาอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคีเป็นหนทางที่สำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนของชาติสนใจการเรียนด้านอาชีวศึกษา กลไกของความสำเร็จในการเรียนระบบทวิภาคี คือ ความพร้อมของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ การที่จะทำให้เกิดความพร้อม สถานประกอบการจะต้องจัดการในหลายเรื่อง ตั้งแต่การส่งครู ในสถานประกอบการไปเข้ารับการอบรม การจัดทำหลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน ในสถานประกอบการ การวางแผนร่วมกับสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดแบ่งเวลาการเรียนที่เหมาะสม การรับนักศึกษา การวัดผลการศึกษา และติดตามการดูแลนักศึกษาระหว่างที่อยู่ในช่วงการเรียน ใน สถานประกอบการ. ภาระงานทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้นจากการทำธุรกิจตามปกติ ของสถานประกอบการและต้องมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น นอกจากนี้ค่าใช้จ่ายในด้านการจัดการที่กล่าวมาแล้ว ยังมีค่าใช้จ่ายสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ ค่าใช้จ่ายสำหรับนักศึกษา ได้แก่ เบี้ยเลี้ยง ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่าเครื่องแต่งกาย ค่าอุปกรณ์ความปลอดภัยระหว่างการเรียน

เพราะสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการต้องประสบกับความยากลำบาก และค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงบัญญัติให้มีระบบจูงใจ สำหรับสถานประกอบการ ระบบจูงใจที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ การที่สถานประกอบการสามารถ นำค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกับโครงการศึกษาระบบทวิภาคีไปลดหย่อนภาษีเงินได้จากกรมสรรพากร

การขอลดหย่อนภาษีนั้น สถานประกอบการต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริม การพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ ประกาศกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร โดยอนุโลม นำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ตามมา กล่าวคือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น บางประเภทไม่สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ และค่าใช้จ่ายบางประเภทไม่สามารถนำไปลดหย่อนภาษี ได้จากการใช้จ่ายจริง

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

การแก้ไขปัญหาระยะสั้น

๑. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้ความช่วยเหลือแก่สถานประกอบการ ด้วยการอธิบายบทบัญญัติทางกฎหมาย ทั้งกฎระเบียบของทางราชการ การช่วยเตรียมเอกสาร

ทั้งส่วนที่ต้องเสนอต่อกรมพัฒนาฝีมือแรงงานและส่วนที่ต้องยื่นต่อกรมสรรพากร ถ้าจำเป็นให้ออกแบบฟอร์มที่สะดวกสำหรับการนำไปยื่นขอลดหย่อนภาษี

๒. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดประชุมสถานประกอบการทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อชี้แจงข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบทั่วไปในกลุ่มสถานประกอบการ

๓. ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้การประชาสัมพันธ์กับกรมพัฒนาฝีมือแรงงานเกี่ยวกับการศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งเรื่องหลักการและรายละเอียดของการปฏิบัติ และค่าใช้จ่ายที่จำเป็น โดยให้เน้นการสนับสนุนที่ต้องการจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

๔. ให้กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน ประสานไปยังหน่วยงานในสังกัดทั่วทุกพื้นที่ เพื่อรับทราบรายละเอียดของแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่จะได้รับการชี้แจงจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๕. ให้กระทรวงศึกษาธิการนำปัญหาเกี่ยวกับเบี้ยเลี้ยงสำหรับนักศึกษาในวันที่ไม่มีการฝึก และเงินค่าสอนสำหรับครูในสถานประกอบการเข้าหารือในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อหาทางแก้ไขต่อไป

การแก้ไขปัญหาระยะยาว

ให้รัฐบาลพิจารณาตรากฎหมายสำหรับส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะ โดยควรดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้มีบทบัญญัติให้อำนาจแก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเป็นผู้ให้ความรับรองหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนในสถานประกอบการ

๒. ให้มีบทบัญญัติให้อำนาจแก่คณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้กำหนดประเภทและอัตราของค่าใช้จ่ายที่สามารถนำไปยื่นขอลดภาษีจากกรมสรรพากร

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ศึกษาและจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. มาเป็นตัวอย่างของกฎหมายส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการเฉพาะ เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีกฎหมาย ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการศึกษารูปแบบดังกล่าวให้เดินหน้าต่อไปได้อย่างสมบูรณ์ ดังมีรายละเอียดในภาคผนวก

บรรณานุกรม

หนังสือ

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สำนักงาน, กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการ จัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. ๒๕๕๗. กรุงเทพฯ: ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี, สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๘.

เอกสารวิจัยและรายงานการศึกษาค้นคว้า

วีระวัฒน์ วรรณศิริ, ผศ.จอมพงศ์ มงคลวนิช และจิตาภา ธีรศิริกุล. “การติดตามและประเมินผล การดำเนินงานตามนโยบายยุทธศาสตร์การส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทอาชีวศึกษา.” รายงานการวิจัยของสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

คณะอนุกรรมการการศึกษาแนวทางการปฏิรูปการอาชีวศึกษา. “ข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหา การอาชีวศึกษา.” นำเสนอกรรมการการศึกษาและการกีฬา, สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, ๒๕๕๙.

คณะอนุกรรมการการศึกษาแนวทางการปฏิรูปการอาชีวศึกษา. “แนวทางในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี.” นำเสนอกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, ๒๕๕๙.

คณะอนุกรรมการการศึกษาแนวทางการปฏิรูปการอาชีวศึกษา. “แนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหาร จัดการสถาบันการอาชีวศึกษา.” นำเสนอกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, ๒๕๕๙.

คณะอนุกรรมการการศึกษาแนวทางการปฏิรูปการอาชีวศึกษา. “แนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตร อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา).” นำเสนอกรรมการการศึกษา และการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ, ๒๕๕๙

กฎหมาย

“พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๒๕ ตอนที่ ๔๓ ก, ๕ มีนาคม ๒๕๕๑.

“พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๑ ตอนที่ ๘๗ ก, ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๗.

- “พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๓๗) พ.ศ. ๒๕๔๘” ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๒๒ ตอนที่ ๙๗ ก, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๘.
- “คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารจัดการรวมสถานศึกษา อาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๓ ตอนที่ ๔๒ง, ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙.
- “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี” ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๑ ตอนที่ ๒๓๙ ง, ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.
- “ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน” ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๒๐ ตอนที่ ๙๔ ง, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๖.
- “ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง กำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงาน” ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๓๑ ตอนที่ ๕๒ ง, ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๗.

ภาคผนวก

หน้าว่าง

หลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

พ.ศ.

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ได้บัญญัติให้การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา บัญญัติให้การจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดได้ โดยรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งการศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงาน ของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดผล และประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษาและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีมีคุณภาพและเกิดผลสำเร็จแก่ประชาชน โดยเฉพาะนักเรียนนักศึกษา อันจะเป็นการสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ และเพื่อเป็นการจูงใจสถานประกอบการ ในการให้ความร่วมมือ ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่สมควรจะได้รับสิทธิประโยชน์และการเชิดชูเกียรติอย่างชัดเจน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หน้าว่าง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

“คณะกรรมการการอาชีวศึกษา” หมายความว่า คณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาระบบทวิภาคี

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีต้องเป็นการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเป็นการจัดร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ จะทำให้ผู้รับการศึกษา มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพ ในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้

มาตรา ๗ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดดังต่อไปนี้

(๑) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

(๒) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

(๓) ปริญญาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

มาตรา ๘ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ให้จัดได้ในสถานศึกษาและสถาบันตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีต้องคำนึงถึง

(๑) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญา

(๒) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคมและสถานประกอบการในการกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนา กำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระบบทวิภาคี

(๓) การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

หมวด ๒

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

มาตรา ๑๐ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง และผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชน ที่รัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(๓) กรรมการโดยตำแหน่งจำนวนเจ็ดคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงแรงงาน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบห้าคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูง ในด้านการบริหารการอาชีวศึกษา ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนากำลังคน ด้านอุตสาหกรรม ด้านเกษตรและการประมง ด้านธุรกิจและการบริการ ด้านศิลปหัตถกรรมและด้านการท่องเที่ยว ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านรวมกัน และในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูง จากสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย จากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และจากสถานประกอบการแห่งละหนึ่งคน

ให้เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษามอบหมาย เป็นผู้ช่วยเลขานุการ และให้เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้ช่วยเลขานุการอีกหนึ่งคน

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายยุทธศาสตร์ แผนการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี แผนการจัดสรรทรัพยากรและแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีทุกระดับต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

(๒) เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดหลักสูตรการกำหนดมาตรฐานและประกันคุณภาพตลอดจนเรื่องอื่นๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี รวมทั้งอนุมัติโครงการหรือแผนงานที่จะใช้เงินกองทุน ในส่วนที่เกินจากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๔) วางระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

(๖) ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการศึกษาระบบทวิภาคีอย่างบูรณาการ รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาครูฝึก ครูและคณาจารย์ให้มีองค์ความรู้และทักษะวิชาชีพ

(๗) ติดตามผลการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สถานประกอบการและหน่วยงานเกี่ยวข้อง

(๘) วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๙) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๒ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไป จนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๖) รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เหลืออยู่ไม่ถึงหกสิบวัน จะไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

มาตรา ๑๕ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมครั้งใดที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ทั้งหมด ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในการประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๖ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๑๕ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

มาตรา ๑๗ ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการ รวมทั้งมีหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี วิจัยและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี รวมทั้งจัดทำทะเบียนควบคุมความร่วมมือของสถานประกอบการและดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการของกองทุน

ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สนับสนุนกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

หมวด ๓ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

มาตรา ๑๘ มาตรฐานการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการประกันคุณภาพ การวัดผล ประเมินผล ตลอดจนการดำเนินการในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๙ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน และการปฏิบัติในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ การจัดการศึกษาทวิศึกษา ซึ่งเป็นการจัดในลักษณะการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมีมัธยมศึกษาตอนปลายหรือการจัดการเรียนการสอนคู่ขนานรูปแบบผสมหน่วยกิต และการดำเนินการในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยอนุโลม

หมวด ๔ สิทธิประโยชน์ของสถานประกอบการ

มาตรา ๒๑ สถานประกอบการที่ร่วมมือกับสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษา ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี จะได้รับสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้เป็นกรณีพิเศษ สำหรับเงินได้ของสถานประกอบการจำนวนร้อยละ ของค่าใช้จ่ายที่ได้ใช้ไปในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ตามประมวลรัษฎากร

(๒) สิทธิที่จะได้รับยกเว้นอากรขาเข้าและภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับเครื่องมือ เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี โดยออกเป็นประกาศกระทรวงการคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร และตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

ในการนี้ ให้ผู้ขอยกเว้นแสดงรายการเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ตามที่ได้รับอนุญาต จากคณะกรรมการเพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) สิทธิที่จะได้รับการหักค่าไฟฟ้า และค่าประปา เป็นจำนวนสองเท่าของจำนวนเงินที่สถานประกอบการ ได้เสียไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อประโยชน์ในการคำนวณภาษีเงินได้ โดยตราเป็น พระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

(๔) ประโยชน์ที่จะได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากร จากสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ตามสมควรแก่กรณี ตามหลักเกณฑ์และวิธีการของคณะกรรมการ

(๕) สถานประกอบจะได้รับการเชิดชูเกียรติ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการของคณะกรรมการ

(๖) สิทธิและประโยชน์อื่นตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒ คำขอรับสิทธิและประโยชน์ตามมาตรา ๒๑ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ให้ยื่นต่อเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๒๓ สถานประกอบการ หรือบุคคลที่บริจาคเงินให้กองทุนให้มีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้เป็นพิเศษ ทั้งนี้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

หมวด ๕

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาาระบบทวิภาคี

มาตรา ๒๔ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้น เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาาระบบทวิภาคี” ในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาาระบบทวิภาคี โดยกองทุนประกอบด้วย

- (๑) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (๒) เงินที่สถานประกอบการบริจาคให้กองทุน
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้กองทุน
- (๔) ดอกผล หรือ ผลประโยชน์จากกองทุน
- (๕) เงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๖) เงินที่ได้รับจากต่างประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ
- (๗) เงินหรือรายได้จากการจัดกิจกรรม

มาตรา ๒๕ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ผู้แทนสถานประกอบการ แห่งละหนึ่งคน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวนเจ็ดคนเป็นกรรมการ

ให้รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษามอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุน การหาประโยชน์ และการจัดการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๒) พิจารณานุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาาระบบทวิภาคีตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) รายงานสถานะการเงิน และการบริการกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) แต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุน มอบหมาย

มาตรา ๒๗ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน และการตัดเป็นหนี้สูญให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๒๘ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุน จัดทำงบการเงินส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนทุกรอบปี และเวลาทำรายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๒๙ ให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาบังคับใช้กับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง และการประชุมของคณะกรรมการบริหารกองทุนโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๐ ในวาระเริ่มแรก ที่ยังมีได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ให้มีคณะกรรมการประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงแรงงาน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานบรรณานุกรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ

โดยให้ทำหน้าที่จนกว่าจะได้รับการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๑ ในระหว่างที่ยังมิได้ตราพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบและประกาศเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบหรือประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และข้อบังคับหรือระเบียบของสถานศึกษา ที่ใช้อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี

“ **เติ้กช่าง สร้างชาติ** ”

ออกแบบและพิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
๐ ๒๕๖๑ ๐๕๖๑, ๐ ๒๕๖๑ ๑๖๑๑, ๐ ๒๕๖๑ ๑๕๖๑, ๐ ๒๕๖๑ ๑๕๖๑

